

Sokol Olešná
si dovoluje pozvat všechny své členy a ostatní příznivce na
tradiční prvomájový výšlap
„Tetín a Damil“

Datum: 1. května 2023 /pondělí - státní svátek/

Sraz: Nádraží ČD v Rakovníku v 7.50 hod.

Odjezd: Vlakem z Rakovníka do Berouna.

Odj. Rakovník 8.07 hod. Odjezd z Prahy: Odj. Praha-hl.n 8.13, 8.21, 8.35 Odjezd z Plzně: Odj. Plzeň-hln. 8.21 hod
Příj. Beroun 9.02 hod Příj. Beroun 8.51, 9.10, 9.14 Příj. Beroun 9.07 hod

Východiště: Beroun, žel. st. - 9.15 hod.

Trasa: Beroun, žel.st. - rozcestí v Zavadihlce /0,3 km/ - Tetín, nám 9. května /2,3 km/ - Tetín - lípa republiky/0,2 km/ - Damil /1,0 km/ - Na Koledníku/2,0 km/ - Jarov/1,3 km/ - Beroun, žel. st. /1,2 km/ - Celková délka asi 8 km.

Popis trasy: Ze žel. st. Beroun vyjdeme po *modré tuir. zn.* směrem **Pivovar Berounský medvěd**, zahneme doleva na **Goslarský most**, který vede přes železniční trať. Na rozcestí tur značek půjdeme doleva stále po *modré tuir. značce* pod elektrickým vedením **směr Tetín**. Po 2,6 km dorazíme na nám. 9 května v Tetíně

Pokud sem dorazíme těsně před desátou hodinou, pak bychom si měli poslechnout zvonkohru na hodinách v průčelí zámku. Ta sem byla osazena v roce 1998 a každou celou hodinu hraje melodii písně „Nad Beroučkou pod Tetínem“, jejímž autorem je místní rodák Václav Vojáček. Zastavíme se u zdejších kostelů a to *kostela sv. Jana Nepomuckého, kostela sv. Kateřiny a kostela sv. Ludmily*. Vycházku na zbytky místního hradu patrně vynecháme a vydáme se po *naučné stezce* nahoru na vrch Damil.. Z vrcholu je krásná vyhlídka jak na Beroun, tak na Tetín a údolí Berounky vedoucí ke Karlštejnu.

Naučná stezka **Tetínské vyhlídky** nás přivede k Modrému lomu, kde je i tunel, kudy vedla úzkorozchodná železnice spojující lomy s cementárnou v Králově Dvoře. Postupně uvidíme Modrý lom, Bílý lom, Hergetův lom a lom Na Krétě. Od tohoto nejmenšího lomu budeme pokračovat po nezačtené cestě přes lesík a posléze pod elektrickým vedením mezi poli až k samotě **Na Koledníku**. Zde se začaly v roce 2021 pořádat farmářské trhy.

Na Koledníku zabočíme doprava na asfaltovou silnici, která nás přivede až do místní části Berouna – **Jarov**. Vpravo si všimneme krásně zvrásněné stěny **Járova lomu**. V tomto lomu je paintballová střelnice. Kdo by měl ještě lomů málo mohl by si trasu prodloužit a za Járovým lomem zahnou na místní silničku se zákazem vjezdu a vydat se asi 0,7 km vzdálenému **lomu Kosov**. Ten je zajímavý tím, že má uprostřed zatopenou jámu zářící smaragdovou barvou. Tato prostora složí k výcviku potápěčů.

V Jarově se napojíme na *zelenou tur, značku*, která nás dovede zpět v železniční st. v Berouně.

Cíle: **Tetín:** Je to staré české historické sídlo. Slovanské hradiště zde údajně bylo již v 8. století Kronikář Kosmas sem umístil sídlo Tety (Thetky) sestry bájně kněžny Libuše a dcery bájněho knížete Kroka. Na začátku 10. stol zde stával dvorec manželky prvního historicky zaznamenaného českého knížete Bořivoje, kněžny Ludmily. Ta zde byla na popud své snachy Darhomíry roku 921 najatými vrahy zavražděna. Její vrahové se údajně jmenovali Tmaň a Kvaň a za odměnu dostal každý vesnici pojmenovanou po jejich jménech Tmaň a Kvaň. Tyto vesnice se skutečně nedaleko nacházejí.

Mezi historické památky obce patří původně románský kostel sv. Jana Nepomuckého. Rovněž románský je kostel sv. Kateřiny. Na vnitřní straně zdi uzavírající prostor před kostelem sv. Kateřiny nalezneme pravidelný maltézský kříž vezděný celou plochou do zdi. Pravděpodobně se jedná o smírčí kříž. Který sem byl zazděn. Nejmladší je kostel sv. Ludmily, ten je až ze 17. stol. V něm se ale nalézá kámen na kterém byla patronka zavražděna. Na místě současného zámku stávalo šlechtické sídlo už od 14. stol. Nynější jeho podoba pochází z 18. stol. V 19. stol. v něm žil Václav Vojáček, autor známé písně „Nad Beroučkou pod Tetínem“. U něho se scházela celá plejáda významných českých osobností 19. stol (F.L. Čelakovský, J. Dobrovský, J. Jungmann, L. Rieger a další).

Lomy pod Damilem - Těžba v lomech započala v roce 1871 otevřením dnes již zasypaného „starého“ Bílého lomu. Ve stejném roce byl otevřen také Modrý lom. Ten je z největším lomem v dané lokalitě. Provoz v něm probíhal až do roku 1957. V roce 1874 byl otevřen lom Na Sekyře, sloužící velmi krátkou dobu. V 90. letech 19. století byly otevřeny dva lomy: Na Krétě, uzavřený roku 1910 pro nemožnost napojení na železnici Beroun – Koněprusy a Hergetův lom. Ten fungoval do roku 1934. Roku 1904 byl otevřen Černý lom, který byl v provozu dvacet let. Nejmladším lomem je Nový Bílý lom z roku 1952, v němž těžba skončila roku 1962 v souvislosti s otevřením Velkolomu Čertovy schody.

Do lomů vede naučná stezka Tetínské vyhlídky II, vedoucí od odbočky Damil na modré turistické značce. Při cestě z Berouna mjíme nejprve Hergetův lom, spojený s Černým lomem, odbočíme-li dále, dojdeme do lomu Na Krétě. Do Modrého lomu a Nového Bílého lomu již naučná stezka ani turistická značka nevede, ale cesta je vyšlapána na tělese úzkorozchodné drážky a můžeme cestou vidět portál tunelu pro železnici do Modrého lomu. V Modrém lomu je třeba být opatrný, protože se zde provozuje motokros. Asi před týdnem se zde stalo neštěstí, když se zde mladý jezdec zabil.

Úzkorozchodná dráha KBK - Stavební firma Fr. Schön a synové v roce 1895 požádala o udělení koncese na stavbu veřejné úzkorozchodné dráhy pro svoz vápence z Koněprus do Berouna a Králova Dvora. Ještě téhož roku předložila projekt ke schválení. Ten byl na základě připomínek v letech 1896 a 1897 přepracován a po vykonání politických pochůzek byla potom udělena 21.2.1897 koncese ke stavbě a provozu tratě. Podle projektu začínala dráha v Králově Dvoře, odtud vedla do Berouna a dále až k lomům do Koněprus. Nad Tetínem měla být odbočka k lomům na Damilu a v Koněprusích odbočka k lomu Kobyly. Pod návrším Zlatý Kůň byl navržen tunel dlouhý 246 m. Na stavbě pracovali většinou dělníci z okolí, ale tunel a vylámaní skalních zářezů dělali Italové.

Trať měla rozchod 760 mm, nejmenší poloměr oblouku 60 m, největší stoupání 30 promile. Podle původního projektu měla být dlouhá 12,6 km, ale pro nedostatek peněz u firmy Herget, nemohla tato postavit nákladíště na odbočce k Damilu, a proto se nepostavila ani tato odbočka. Při zahájení provozu 9.5.1898 měla potom celá trať délku 11,3 km. Dráha měla název "Drobná dráha Králův Dvůr - Beroun - Koněprusy" (KBK).

Odjezd zpět: Odj. Beroun 13.59 15.59 17.01
Příj. Rakovník 14.54 16.54 18.05

do Prahy: Odj. Beroun 13.49 14.08 15.08
Příj. Praha hl. n. 14.40 14.47 15.47

do Plzně Odj. Beroun 13.52 14.14 14.52
Příj. Plzeň hl.n. 14.37 15.18 15.37

Mapa: KČT č. 36 - Okolí Prahy/1:50.000/
Geodézie ON Line – Český kras /1:25 000/

Občerstvení: Restaurace v Berouně.

Pokyny: Pláštěnky a deštníky určitě sebou. Jdeme za každého počasí.

= Všichni za jednoho, jeden za všechny! =

© Jaroslav Skoupý